

Op weg naar maatschappelijke zonneparken

Cesar, I. (Kay)

04 October 2023

[Start presentation](#)

Op weg naar maatschappelijke zonneparken

PV dagen - Wageningen - Zon in Landschap

Cesar, I. (Kay) | Wageningen

03 October 2023

Agenda

1. Motivatie
2. Trends: kosten, politiek en congestie
3. Meervoudig landgebruik en opslag
4. Zon-PV en Natuurontwikkelin
5. Zon-PV en landbouw
6. Nieuwe technologie komt naar Nederland

Waarom Zon-PV in ons landschap

Keuze voor zon op land betekent:

- Hoge installatie snelheid:
  - CO2 budget op in 2030-2035
  - Autonome energievoorziening
- Kosten effectief - schaalvoordeel
- Uitdagingen voor mens en natuur

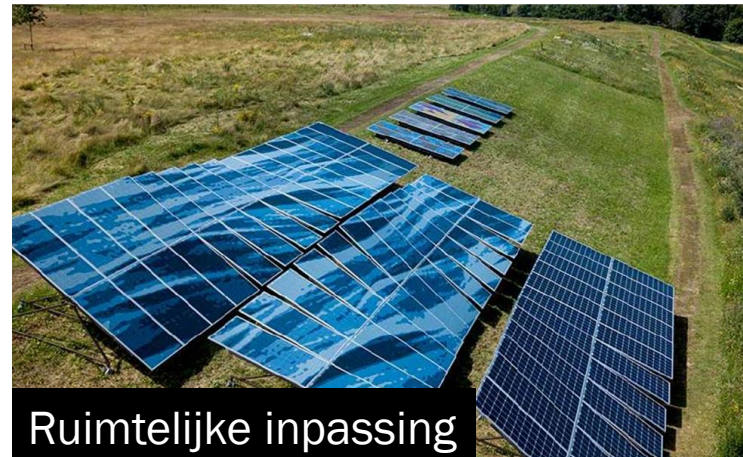
Motto: Snelheid zonder spijt

Uitdagingen:

Nationaal Consortium voor
innovatie en onderzoek
70 aangesloten organisaties

Het optimale zonnepark voor Nederland

Voldoet aan:

Business case

Vergunning

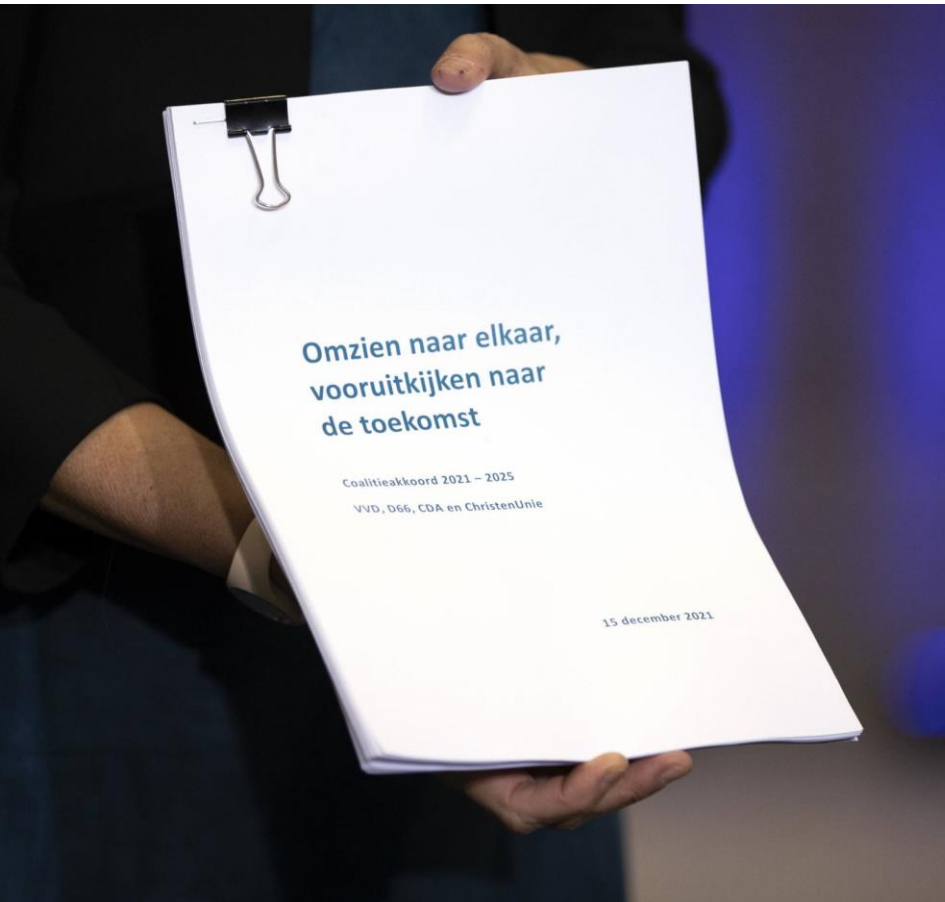

Beide zijn sterk afhankelijk van de politieke keuzes

Politiek 2023

Monofunctionele parken krijgen het heel moeilijk

10-10-2023

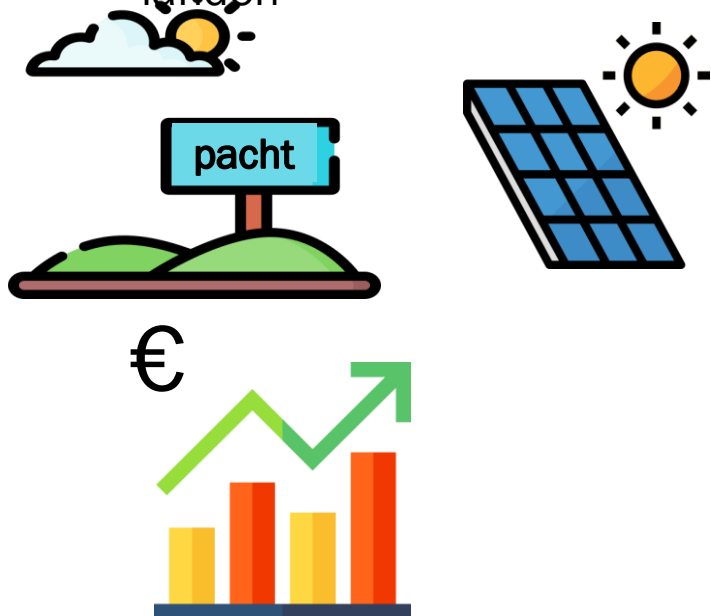
“ Zonnepanelen op land staan we alleen toe, als multifunctioneel gebruik van dat land mogelijk is, bijvoorbeeld op rijksgronden.”

Business case & maatschappelijke eisen

Business case staat onder druk?

KOSTEN

- › Module kosten **stijgen** dalen 15 \$ct/Wp!
- › Grondpacht stijgt **>5** 6>K€/ha/jr
  - › Veelvoud t.o.v. omringende landen

OPBRENGSTEN

- › SDE++ basisbedragen dalen
  - › Meer categorieën
- Waarde van PV stroom:
  - › PV capaciteit stijgt > **14** 20GW
  - › Opslag blijft achter
  - › Meer aanbod dan vraag
    - › Aantal “nul - € uren” stijgt

MAATSCHAPPELIJKE EISEN

- › Verbetering biodiversiteit en bodemkwaliteit
  - › Licht op bodem -> vegetatie
- › Polities: focus op meervoudig landgebruik
  - › Monofunctioneel park wordt echt lastig
- › Netcongestie
  - › Meer PV capaciteit per aansluiting – 50% eis SDE+
- › Landschappelijk inpassen
  - › richting bevolking centra

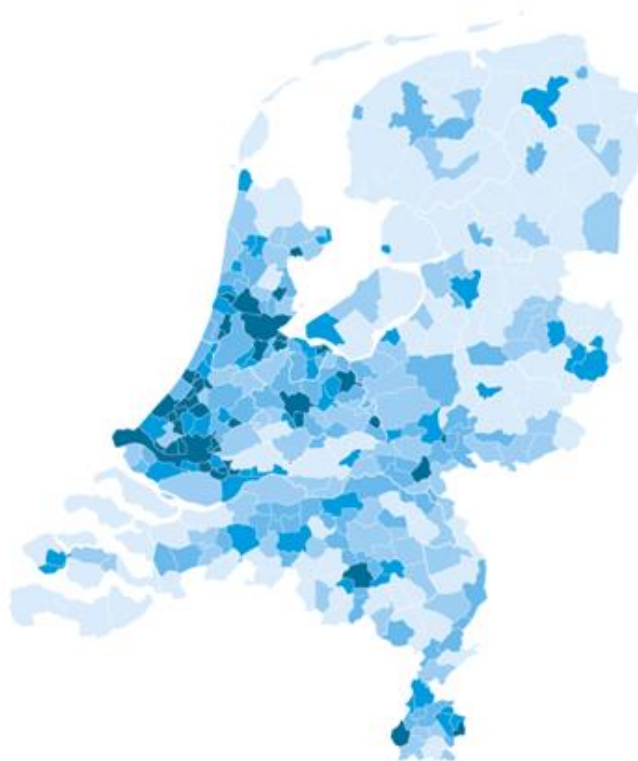
Zon en Nederland

BEVOLKING, CONGESTIE, OPBRENGST EN MELKVEEHOUDERIJ

Ruimte op net in de randstad
→ Uitdaging voor inpassing

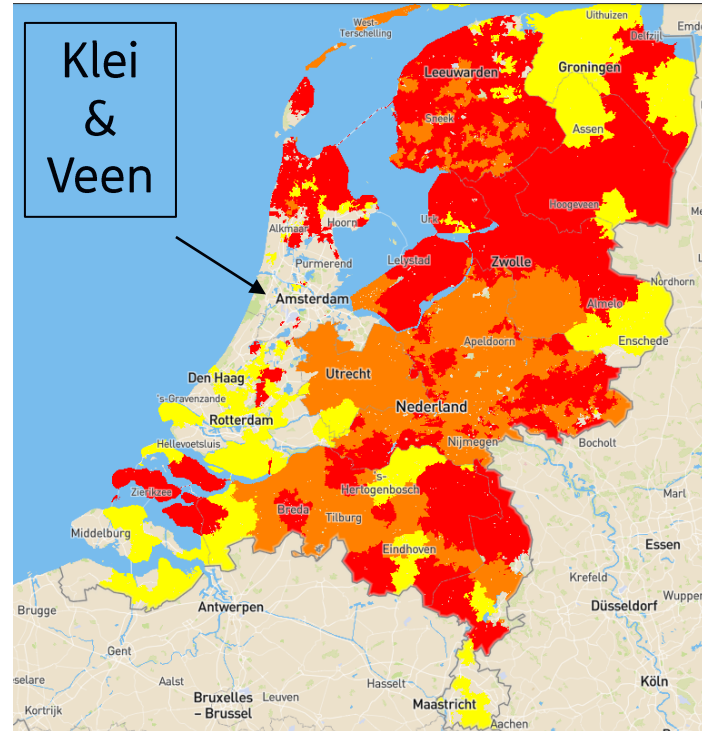
Melkveehouderij: kans voor
meervoudig landgebruik

Bevolkingsdichtheid per gemeente, 2020

Bron: CBS

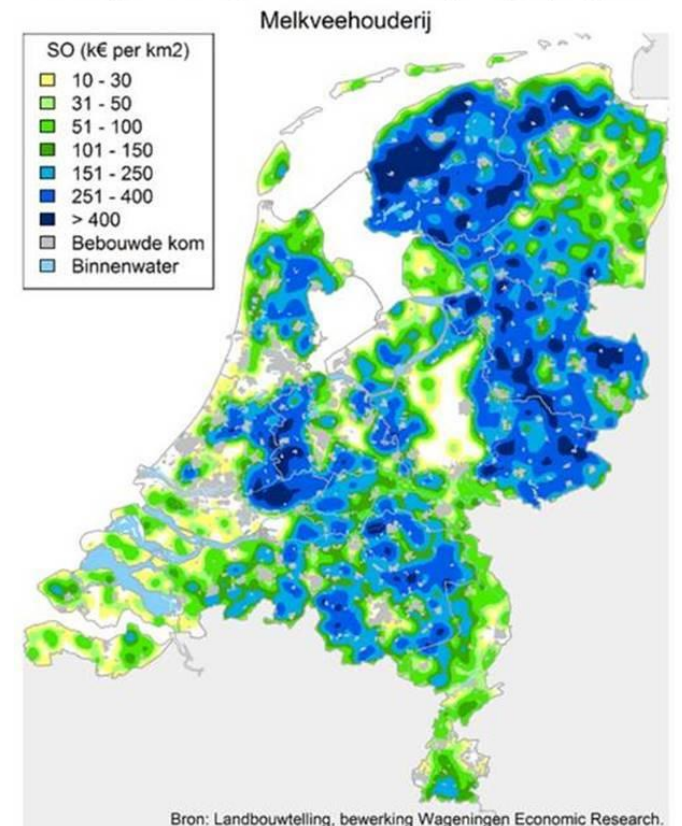
Capaciteitskaart invoeding elektriciteitsnet
Bijgewerkt: 07-02-2022 11:10

Betekenis van de kleurcodes

- Transparant: (nog) geen transportschaarste
- Geel: transportschaarste dreigt, er geldt een aangepast offerteregime
- Oranje: vooraankondiging structurele congestie bij ACM
- Rood: structureel congestie, nieuwe aanvragen voor transport worden niet gehonoreerd

Ruimtelijke verdeling van de standaardopbrengst (SO), 2017

Bron: Landbouwstelling, bewerking Wageningen Economic Research.

Belangrijke ontwikkelroutes

Maatschappelijke thema's

- Zonneparken om de natuur te versterken
- Combinatie met landbouw
- Ontwikkelen van opslag (bij zonnepark?)

Koppelt goed met nieuwe PV technologie

- Bifacial
- Zonvolg systemen
- Verticale systemen

Belangrijke ontwikkelroutes

Maatschappelijke thema's

- Zonneparken om de natuur te versterken
- Combinatie met landbouw
- Ontwikkelen van opslag (bij zonnepark?)

Koppelt goed met nieuwe PV technologie

- Bifacial
- Zonvolg systemen
- Verticale systemen

Enkel paneel (portrait)
eenassig zonvolgsysteem

Dubbel paneel (portrait)
eenassig zonvolgsysteem

Dubbel paneel (landscape)
Verticaal vaststelsysteem

Belangrijke ontwikkelroutes

Maatschappelijke thema's

- Zonneparken om de natuur te versterken
- Combinatie met landbouw
- Ontwikkelen van opslag (bij zonnepark?)

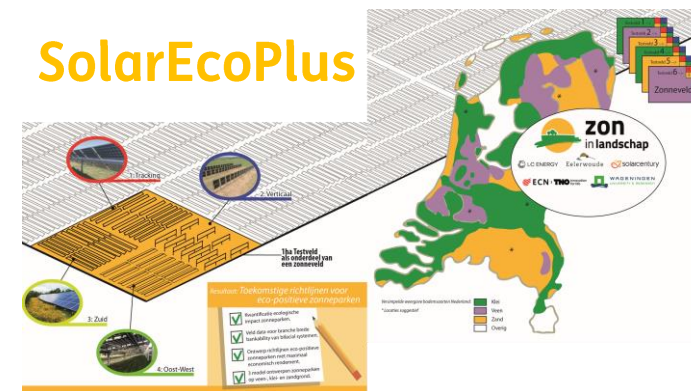
Koppelt goed met nieuwe PV technologie

- Bifacial
- Zonvolg systemen
- Verticale systemen

Zon in Landschap en natuurontwikkeling

Focus op beheer in bestaande parken

Focus op nieuwe technologie met nul-meting

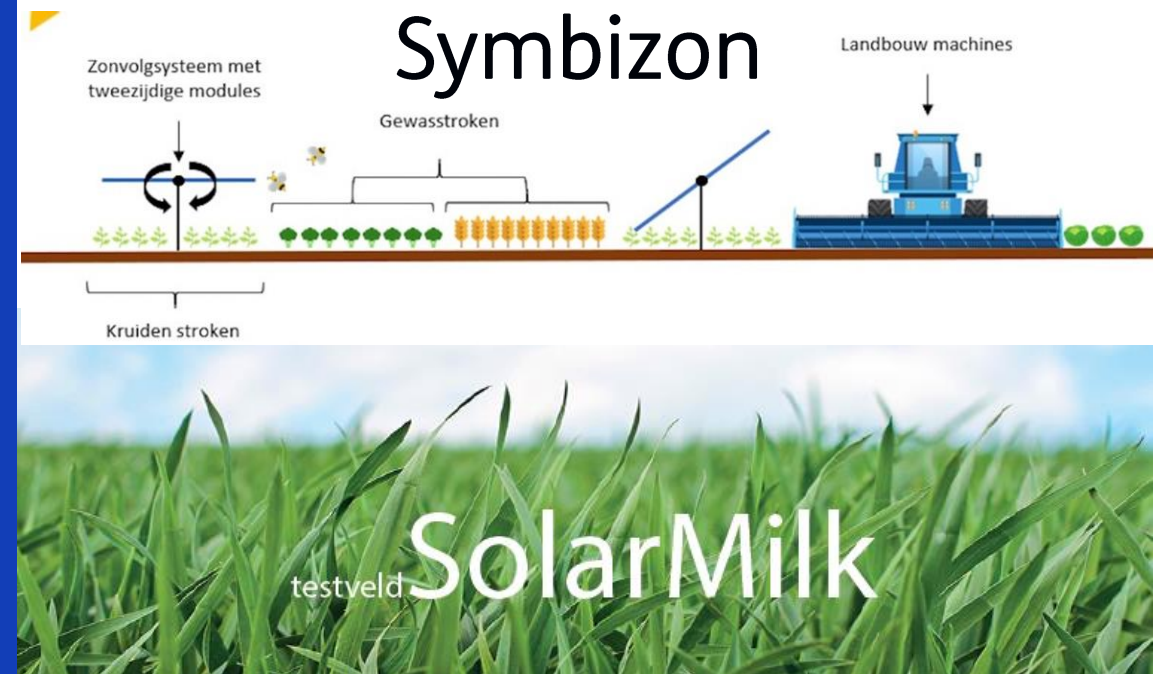
Belangrijke ontwikkelroutes

Maatschappelijke thema's

- Zonneparken om de natuur te versterken
- Combinatie met landbouw
- Ontwikkelen van opslag (bij zonnepark?)

Koppelt goed met nieuwe PV technologie

- Bifacial
- Zonvolg systemen
- Verticale systemen

Belangrijke ontwikkelroutes

Maatschappelijke thema's

- Zonneparken om de natuur te versterken
- Combinatie met landbouw
- Ontwikkelen van opslag (bij zonnepark?)

Koppelt goed met nieuwe PV technologie

- Bifacial
- Zonvolg systemen
- Verticale systemen

Zon in Landschap
PV-dagen 2023

Wageningen

Long Duration Energy Storage

4 Oktober
15:00 uur

Valérie van Hagen

Gelderse Aanpak Zonnevelden met Omgevingskwaliteit (GAZO)

Doelen 2022-2027

- Zes *innovatieve praktijkvoorbeelden* te ontwikkelen, waarin functies worden gecombineerd en de omgevingskwaliteit wordt verhoogd.
- Onderzoek en innovatie *participatie & ruimtelijke kwaliteit* Zonneparken.

Drie thema's

- Zonne-energie en landbouwproductie
- Zonne-energie als onderdeel van gebiedsontwikkeling
- Zonne-energie en natuurontwikkeling

WUR team

Jeroen Sluijsmans
Sven Stremke
Bas van Vliet
Dirk Odudes
Fleur van Boven
Florian Becker

Eerste stappen in Nederland: Zonvolg systemen

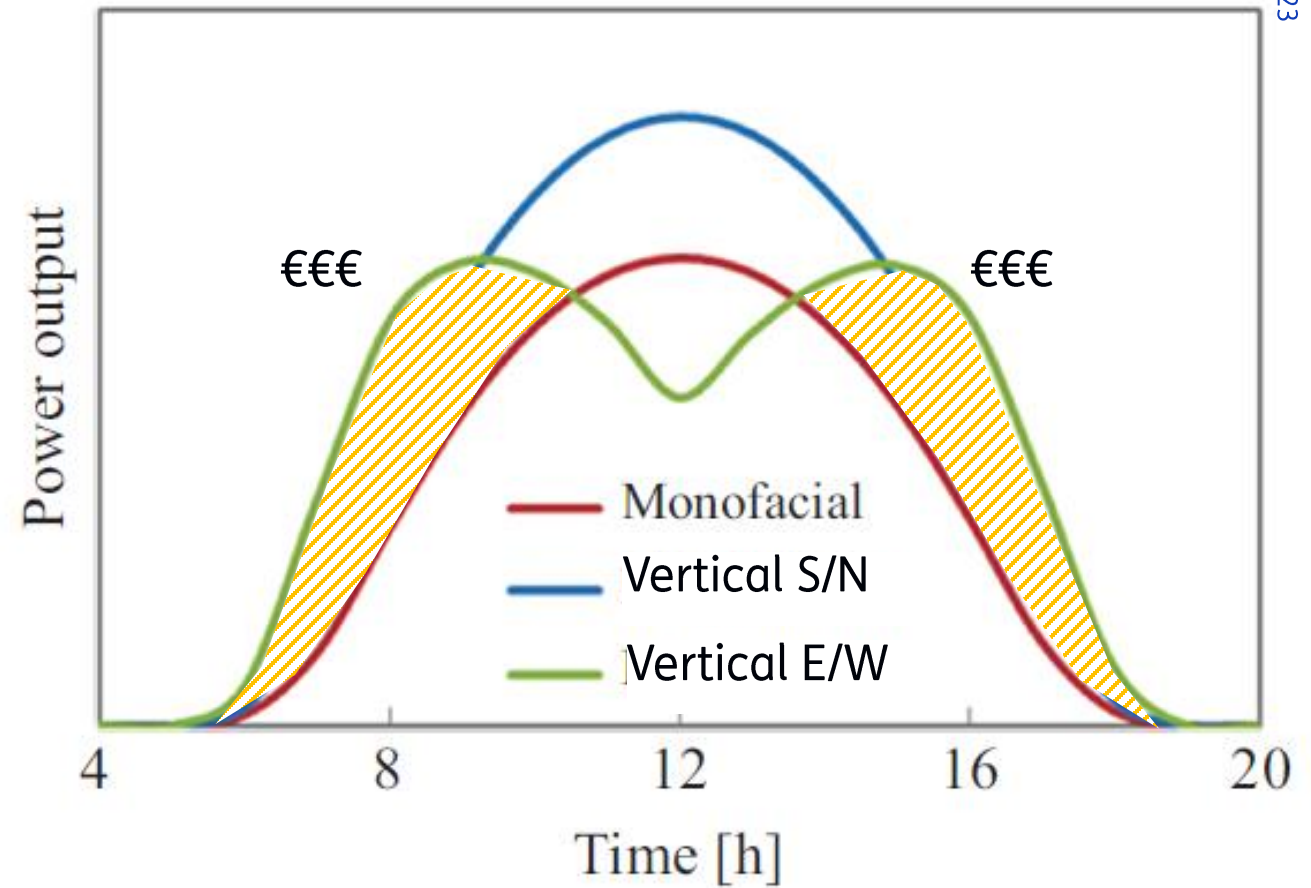
Eerste stappen in Nederland: Verticaal PV

*Solar Magazine,
Eerste commerciële veld
Culemborg 2022*

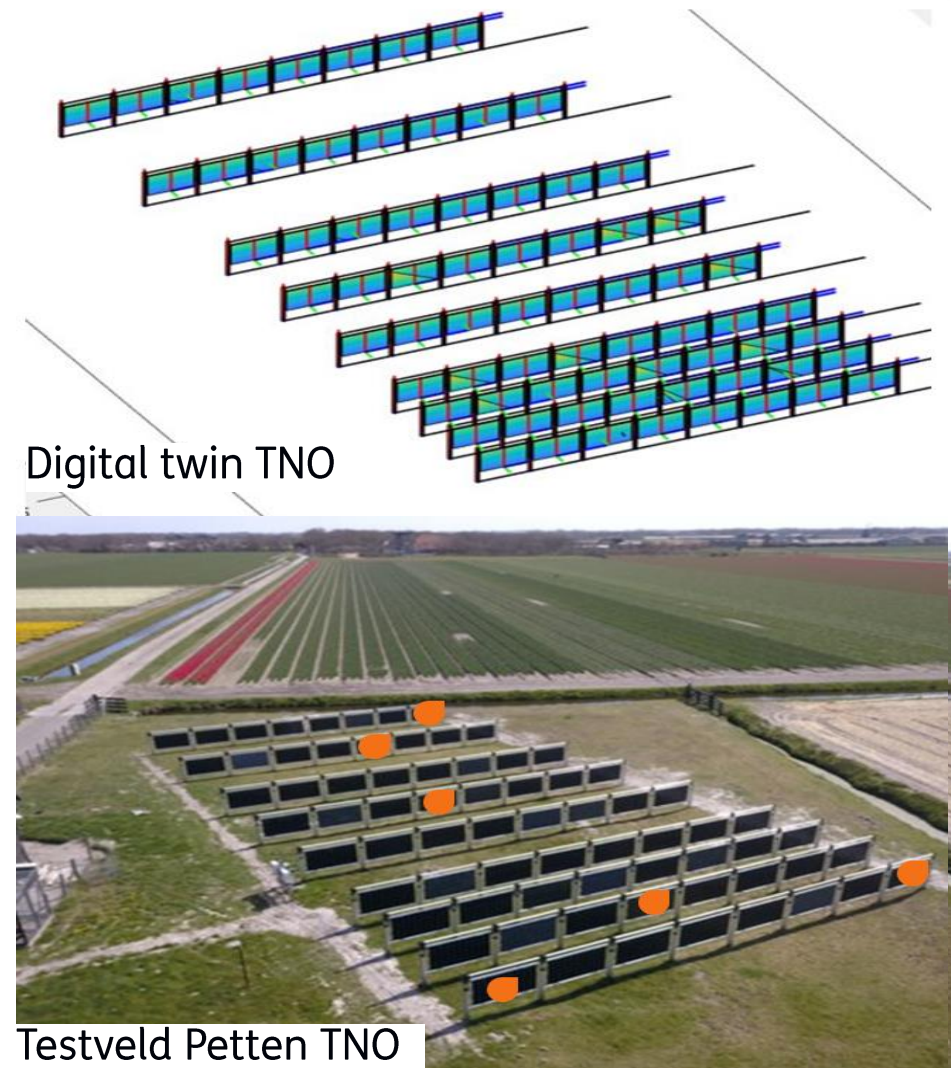
Eerste stappen in Nederland: Verticaal PV

Winst in ochtend en middag

Verticaal PV is Cool

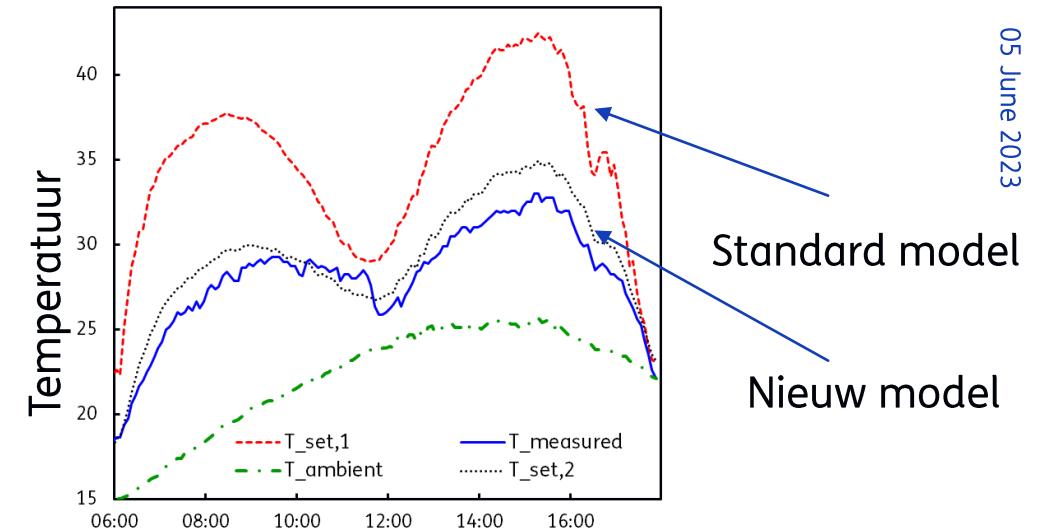
- Internationaal liggen opbrengsten verticaal hoger dan verwacht
- TNO: bouwt digital twin en plaatst temperatuur sensoren in vertical testveld in Petten
- Standard warmte-overdracht parameters overschatten de temperatuur van de modules
- Jaar opbrengst van verticaal PV blijkt 2,5% hoger te doordat panelen meer warmte afstaan.
- Dit is een zetje in de richting van bankability van Agri-PV en natuurontwikkeling

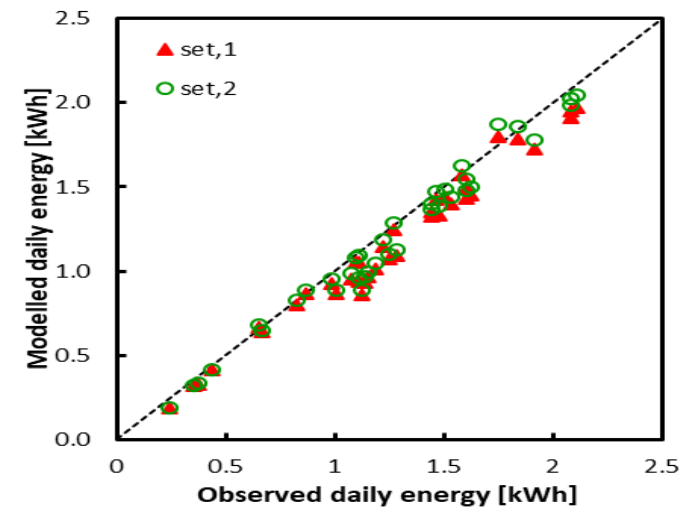
Binani et al. EUPVSEC 2023 Lissabon

Verticaal PV is Cool

- Internationaal liggen opbrengsten verticaal hoger dan verwacht
- TNO: bouwt digital twin en plaatst temperatuur sensoren in vertical testveld in Petten
- Standard warmte-overdracht parameters overschatten de temperatuur van de modules
- Jaar opbrengst van verticaal PV blijkt 2,5% hoger te doordat panelen meer warmte afstaan.
- Dit is een zetje in de richting van bankability van Agri-PV en natuurontwikkeling

05 June 2023

Binani et al. EUPVSEC 2023 Lisbon

Op een paasochtend in
Nederland vandaag

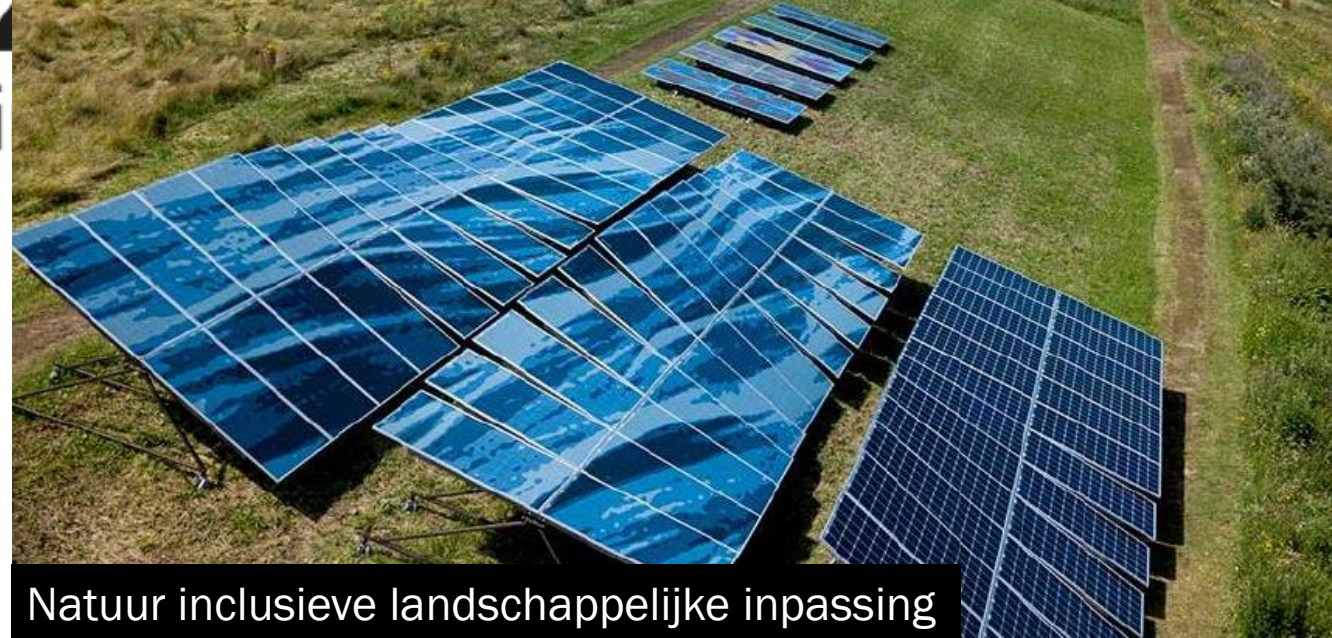
Op een paasochtend in
Nederland in 2030

Met de kracht

Meervoudig landgebruik

Natuur inclusieve landschappelijke inpassing

› **Bedankt voor uw aandacht**

KAY.CESAR@TNO.NL

WWW.ZONINLANDSCHAP.NL

TNO innovation
for life